

له مالى گۆشه گيريدا *

نورى بېخانى

-1-

تەنھا شتېك بە خودا ئاشنامان بىكەتەۋە گومانە، تاكە پىردېكىش بمانبانتەۋە ئامپىزى ئيمان پىرسىياركردنە، ئەۋ پىرۆسەيەش بەندە بە وزە و كرانهۋەى عەقل و راددى ئازادىمان، چونكە بەبى ئەۋ تۋانستە عەقل و ئازادىيەى خود، ئەستەمە واعىزەكان بتۋانن بە خودا ئاشنامان بىكەنەۋە و رۇشنايى ئيمان بىخەنەۋە ناخمان. خودا بۇ خۇى وا لە سەر زەمىنى ئازادى بىر كىردنەۋەماندايە و ئيمانىش لە سوۋچى رۇحماندا گىرساۋەتەۋە، ئىدى نە كاهىنەكان دەتۋانن بمانبەنەۋە سەر سفرەى حەقىقەت و نە دەغزەكانىشان چىزى ئيمانمان پىدەبەخشن، بۇيە ئاسايىە حىكمەتتېك شك نەبەين لەۋەى گوپرايەل و سوپاسگوزراى ئەۋ دەجالانە بىن: كە خۇيانمان لە بەرگى فرىشتە و ەك نمايندەى خودا نىشان دەدەن و ئيمانىشمان بەسەر پىشتى بەرمال و لەناۋ پىچى عەمامە و تالەكانى رىشاندا بەدىارى بۇ دىنن، لەبەر ئەۋەى (فىختە) وتەنى "سىستىمى زىندوۋى ئەخلاقى و كارىگەر بىرىتىيە لە خودى خودا، ئىمەش جگە لەۋ باۋەرە پىۋىستىمان بە هىچ باۋەرپىكى دىكە نىيە، لە عەقلا شتېك نىيە وامان لىبكات لەۋ سىستەمە ئەخلاقىيە دەربىچىن، كە ەمۋو گەردوۋنى بەدەستەۋە گرتوۋە".

-2-

سەيرە! راھاتن ھىزى مرۆبوۋنى لى زەوت كىردوۋىن، ملكەچى و قايلبوۋن بە خولانەۋە لە بازنەى داخراۋى عورفدا بىرستى ژيان و نوپىبوۋنەۋەى لى بىرپوۋىن، نوچدان لەبەردەم نەرىتى باۋدا بەھای خودبوۋن و ئازادى كوشتوۋىن، كەچى نە بوپىرى راپسكانمان ھەيە لە تەۋقى شەرم، نە تۋانای تەكانىشمان ھەيە بۇ گەشىتن بە كەنارەكانى گۇران، بۇيە ناچار بەۋ ھەناسەى مەمرە و مەژىيە شەۋ و رۇژ گىرئ دەدەينەۋە. بىگومان كە ھىزى تەكاندان و تۋانای پىر كىردنەۋەى بۇشايىەكانى رۇحى خۇمان نىيە، كە ناۋىرىن بە چاۋى شوبەتەۋە بىروانىنە داب و نەرىتەكان، كە بى چەند و چوۋن ئامادەى ژيانىكى كۆيلەتىمان لەسای ئەۋ تابۇ و تەۋتەمانە ھەيە، ئاسايىە ئەفراندىن بە دونىاي بىر كىردنەۋەى ئىمە نامۇ بىت و زمانى نووسىن و ئاخاوتنمان تۋانای داھىنانى نەبىت، ەك ئەۋەى ئاسايىە كە بوۋن و مەرگمان بى كاردانەۋەيەك بەردەۋامى ھەبىت.

لە كاتىكدا (نىتەشە) دەلى "ھەندى كەس لە پاش مردنىان لە دايك دەبن"، كەچى ئىمە نەك ھەر مردوۋەكانمان، بگرە زىندوۋەكانىشمان بە مردوۋىي لە دايك بوۋنە و دەبن، جا چش لە مردوۋەكانمان، ھەر ئەۋەيشە ۋادەكات سەرگەردان بە بازارى ژياندا گوزەر بىكەين و خەمى سبەينى و نەۋەكانمان لە نوكتەيەك بىترازى شتېكى تر نەبىت و چىراكانى ھيوامان لە نىۋ كاسە سەردا كوژاندۇتەۋە و بۇ چارىكىش ئازايەتى

(بۆدلیڤر) نادهینه بهرخۆمان و هەر هیچ نه بیټ بلین "من خۆم دهکوژم و باکم به ژیانیش نییه، خۆم دهکوژم چونکه توانای ژیانم نه ماوه، بیزار و ماندووم له وهی هه موو شهوی بنووم و سبهینی له خه و ههستم و به راستی له عادهته بیزار بووم. من دهمهوی یهك جار و بۆ ههتا ههتایه بنووم. خۆم دهکوژم چونکه باوهڤم وایه من نه مرم و تهزیم له هیوا و ئومید".

- 3 -

ئیمه نه ئه وینمان کردوو و نه لێ تیدهگهین، چونکه ئه وین راو ناکری و ئه و نیچیره سه ره پویه نییه بکه ویته که مین.. ئه وین میوانی چاوه پوانییه کان نییه و خۆی رادهستی ئه وانه ناکات، که به دوایدا راکه راکه و هه ناسه برکێیان، به لکو ئه و خۆی و له و په ری خافلگیری ئیمه و له پریکدا سه ر به مائی رۆحماندا دهکات.. ئه و به بی ئه وهی ئاگامان لێ بیټ دیته ژوان و پرمان دهکات له نه شه، بۆیه شه که به راستی دیت بهرگه گرتنی ئه سته مه، هه ر ئه و نه نییهی ئه وینیشه، که دوا جار وا له (ئه راگۆن) دهکات له ئاستی (ئیلزا) ی مه عشوقیدا بلێ "بۆ مرۆ ئاسانه بمری، وهك له وهی خۆشه و یستی بکات".

ئه وینی راسته قینه ئه وهیه که له ناکاو و له ده ره وهی ئیرادهی ئیمه و به بی مؤلهت له ده رگامان ده دات و به بی گفتوگۆ و پرسیار ناچار به خۆبه ده سته وه دانمان دهکات.. ئه وینیک خۆی ناچار به ژوانمان دهکات و ویستی نه گریسی شه هه وتمان تیا دا به تال دهکاته وه.. ئه وینیک له ته نیاییدا سه بووری و له یه ئسدا هیوا و له بیبه شیدا دلنه واییمان پیده به خشی.. ئه وینیک له ئاست بچووکتین چیژی ژیاندا گه وره ترین بر وای به خشندهی و قوربانیدان و هه زی مه رگمان له پینا و ئه وهی دیکه دا پیده به خشی.. ئه وینیک که له قه سیدهیه کی (پۆل ئیلوار) دا بۆ (گالا) ی خۆشه و یستی وا خۆی پیناسه دهکات:

"ئاره زوو یه کی که مم له ژیان پیده به خشی

ئاره زوو یه کی زۆریش بۆ مه رگ".

★ ئه و نووسینه به ره می دوا ی خۆپندنه وهی په رتووکی (له نیوان بلیمه تی و شی تی دا) یه، که (نه وزاد ئه حمه د ئه سوهد) کردوو یه تی ه کوردی.